

És dimarts i vui és un bon dia per al venedor d'aigua Justus Musembi. Musembi, de 27 anys d'edat, amb un carro i dues dotzenes de bidons plens d'aigua, s'ha situat al bell mig de Pipeline, una de les noves poblacions satèl·lit als afores de Nairobi, al sud-est de la ciutat. El negoci va bé: en només mitja hora ja ha venut els 25 bidons.

Per als habitants de Pipeline aquest dimarts és un mal dia, perquè el subministrament públic d'aigua s'ha tornat a esgotar. No ix aigua de l'aixeta ni de la cisterna del bany. De resultes d'açò, la gent s'ha de rentar com els gats i fer cua per comprar aigua a Justus Musembi. Ell demana 40 xílings per un bidó de 20 litres, uns 40 cèntims

Forats al llit del riu

Kenya lluita contra la pitjor crisi de subministrament des de la independència. El govern es troba desemparat. L'escassetat també arriba a Nairobi, la capital.

d'euro. Són molts diners, perquè el sou mitjà és d'uns 90 euros.

A Pipeline hi viuen unes 10.000 persones, en cases de sis a vuit pisos,

totes molt enganxades les unes amb les altres. Si una casa només té sis pisos, simplement n'hi afegeixen dos al damunt. Al contrari que al gran barri de

L'escassetat d'aigua es fa notar molt a les ciutats de Kenya, on molts dies la gent ha de comprar-ne en bidons, a un preu excessiu.

barraques de Nairobi, on en un espai molt estret viuen dos milions de persones molt atapeïdes, a Pipeline al menys hi ha banys. I normalment electricitat i aigua corrent.

Normalment.

A Kenya aquests dies res no és normal. Després de quatre anys de pluges escasses i de sequera constant a moltes parts del país, l'estat que fou exemplar ara lluita contra la crisi més greu d'abastament des de la independència, l'any 1963.

Aquesta vegada no és només la sequera. Ara la crisi és pertot arreu. En comptes dels 32 milions de sacs de dacsa que es necessiten, enguany només se n'han collits 20 milions; milers de pous són eixuts. Però aquesta vega-

da sobretot afecta el centre del país: la capital, Nairobi.

La necessitat és gran, també per a Brenda Odisa, de 24 anys d'edat. Fa un any que es va mudar amb el seu home i el seu fill, del barri de barraques més gran de Nairobi a Pipeline. Eixiren del fang i de la xapa ondata per entrar en un allotjament sòlid. Semblava que començaven temps millors. Però ara el bidó d'aigua costa el quàdruple, la dacsa un terç més i el sucre és un 50% més car. "Sovint mengem només una vegada el dia", diu Odisa.

Per mantenir el subministrament d'aigua, camions cisterna proveeixen la ciutat. Les escoles són obligades a invertir el pressupost per al material didàctic en reserves d'aigua. Als mi-

nisteris l'aigua es puja als pisos superiors amb poals. Fins i tot al barri dels diplomàtics, Muthaiga, amb extenses viles colonials i jardins exuberants, els sorollosos generadors dièsel i les bombes estrepitoses malmeten l'idil·li.

Com que més de dos terços del subministrament energètic de Kenya depèn de la força hidràulica, l'electricitat ha esdevingut un bé escàs. Es talla dia sí dia no, cada volta en un barri diferent. També en resulten afectats els hospitals i supermercats. El menjar es ven a la llum de les candeles.

Les conseqüències per a l'economia de Kenya són greus. Sobretot cauen els ingressos dels tres milions dels petits i mitjans empresaris.

El fuster Joseph Wainaina, de 32 anys

L'augment de la població durant els darrers anys, sobretot a Nairobi, ha agreujat la crisi de l'aigua a Kenya.

d'edat, tenia un bon negoci al nord de la ciutat: havia adquirit un taller, una camioneta i tenia una clientela fixa. L'any passat va donar ocupació a deu treballadors. Avui només en queden quatre. “Cada dos dies no hi ha llum: com he de produir?”, es lamenta Wainaina.

Els cinquanta pous que va fer carvar l'Ajuntament de Nairobi, a mitjan termini es van ressentir de la crisi. Almenys això creu l'enginyer indi Surinder Birdi, de 63 anys d'edat, que s'ocupa de l'equilibri hídric del país des de fa quaranta anys. Quan arribà a Kenya, Nairobi era un paradís: “La pluja venia puntual, tot era verd i sempre hi havia aigua.”

Els deu darrers anys la pluja hi ha disminuït i la gent hi ha augmentat. De fet l'ajuntament hauria de limitar el nombre de pous, però amb diners negres qualsevol pot aconseguir un permís. De manera que van anar apareixent centenars de forats perforats que van fer baixar ràpidament el nivell de les aigües subterrànies. Fa trenta anys Birdi va trobar aigua subterrània a 25 metres de profunditat. “Avui has de perforar 230 metres”, diu l'enginyer.

Els kenyans no poden esperar gran cosa del govern. A la darrera gran crisi energètica, l'any 2000, el president d'aleshores, Daniel Arap Moi, es limità a indicar que ni ell ni el seu govern no eren responsables de la falta de pluja. Avui el diari més important, *Daily Nation*, apunta fredament: “La crisi és de fabricació casolana. És el resultat d'una mala planificació i de pura peresa”.

De fet, de força temps ençà la decadència s'anava notant. Tot i que des de fa anys cada volta plouia menys, el govern va desapropiar l'oportunitat de preocupar-se per més fonts d'energia. Experts en medi advertien del perill de la desforestació irreversible i de la colonització de l'altiplà.

No obstant això, s'assentaren desenes de milers de persones al gran bosc Mau on naixen dotze rius; fins fa poc empreses de fusta han rebut concessions per a talar. Però ara els terrenys pelats ja no emmagatzemen l'aigua. La conseqüència: al parc nacional Lake Nakuru, per exemple, famós pels rinoceronts que hi viuen, el tolls d'aigua s'han d'emplenar artificialment.

La situació empitjora amb unes canonades fetes malbé que en part són de l'època colonial, i amb brolladors il·legals. A més, s'havia de sanejar el sistema de canonades, però l'operació es va ajornar.

A Kenya central molts torrents ja són eixuts. Els veïns caven forats molt pregons al llit del riu per traure les escorrialles de l'aigua subterrània. Al nord del país la lluita per l'aigua i per les pastures ja ha costat la vida de dotzenes de pastors.

Mentrestant, els polítics es limiten a queixar-se i a fer accions que causen gran efecte. El govern va enviar onze camions de l'exèrcit amb ajuda material cap al nord. En alguns llocs va comprar caps de bestiar esquifits per un preu excessiu. A més, va encarregar la construcció de generadors que supo-

sadament havien de remeiar la manca de corrent.

Almenys el consell de ministres va acordar un programa d'emergència. Al voltant de la zona de pluges de les muntanyes d'Aberdare, va fer col·locar un reixat de protecció de 400 quilòmetres; els intrusos al bosc Mau havien de traslladar-se i, d'aquesta manera, les terres de llaurada regades podrien quadruplicar-se. Mentrestant, el primer ministre, Raila Odinga, va adonar-se que països com ara Egipte, clarament amb menys pluja que no Kenya, obtenien collites ben vistoses amb reg artificial. “És una vergonya”, considerà ell, “que no hàgem aconseguit això mateix”.

Tanmateix, sembla que la crisi encara no ha arribat al punt culminant. Els proveïdors de gas comuniquen que tenen dificultats i la refinaria de Mombasa treballa encara amb restriccions. Els preus dels aliments continuen pujant. A causa de la precària situació sanitària, els experts en salut pronostiquen epidèmies. Els plans de convertir Kenya fins a l'any 2030 en una nació industrial es quedaran en un simple miratge, afirma Odinga.

Així i tot, encara queda una esperança: els meteoròlegs prediuen pluges fortes a l'octubre. Però ni que els rius i els embassaments es tornen a emplenar, el nivell de les aigües subterrànies no duraria dècades. “La natura no oblida”, diu l'enginyer indi Surinder Birdi.

Horand Knaup

Traducció Beatriu Vallès